

HOGER ONDERWIJS IN FLEVOLAND

Inleiding

Het Hoger Onderwijs staat hoog op de politieke agenda van de Provincie Flevoland. Daar is alle reden toe. Het aandeel hoger opgeleiden in Flevoland blijft sterk achter bij het landelijk gemiddelde. Het is provinciaal beleid een evenwichtige bevolkingsopbouw te creëren en de pendel vanuit Flevoland naar het oude land terug te dringen. Bovendien ziet de provincie zich voor de taak gesteld de vestiging van huishoudens en bedrijven in Flevoland te stimuleren

Inhoud

In deze notitie wordt achtereenvolgens ingegaan op:

Geschiedenis

Huidige Situatie

Rol van de Provincie

Ambitie van de Provincie

Geschiedenis

Om te beginnen werd een quickscan geïnitieerd, die zijn neerslag vond in 2000: “Hoger onderwijs in Flevoland - een quickscan” door Van Beekveld & Terpstra organisatieadviesbureau.

In 2001 volgde het rapport “Kiezen èn delen - naar een ontwikkelingsplan voor het beroepsonderwijs in Flevoland” van hetzelfde bureau.

Daarna volgde in 2003 de “Inventarisatie aansluiting beroepsonderwijs – arbeidsmarkt Flevoland”.

Enkele punten hieruit:

- Citaat: ontwikkeling van de beroepskolom (VMBO – MBO en MBO – HBO), een aanbeveling uit het rapport Kiezen èn delen, is doodgebloed
- Constatering: de ontwikkeling van het HBO sluit niet aan bij bestaande MBO-aanbod. Aanbeveling: “eerst het fundament goed neerzetten”
- Stelling uit inventarisatie: Ontbreken van breder aanbod HBO + braindrain + ontwrichting arbeidsmarkt is een groter probleem dan de vermeend slechte aansluiting beroepsonderwijs – arbeidsmarkt
- Nog een stelling: HBO moet vanuit ROC Flevoland (MBO dus) komen
- De lokale overheid van Almere zit de ontwikkeling van (hoger) onderwijs in de weg.

In het Jaarverslag 2004 staat dat een overlegstructuur is opgezet (op bestuurlijk niveau) tussen provincie, gemeenten en onderwijsinstellingen, waarin initiatieven tot de ontwikkeling van nieuwe opleidingen worden afgestemd en ondersteund. De provincie speelt een actieve rol in het realiseren van onderwijsinitiatieven zoals een opleiding Integraal Waterbeheer door de Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten, een opleiding (field school) Scheepsarcheologie in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen en een duale opleiding Verpleegkunde door Windesheim.

In de Programmabegroting 2005 komt een zelfde overlegstructuur voor, maar nu met een andere intentie. Er wordt een tweetal meetbare doelstellingen genoemd, te weten:

- Realisatie van een platform of overlegstructuur waarin onderwijsinstellingen en overheden (gemeenten en provincie) onderwijsontwikkelingen met elkaar afstemmen en waar mogelijk versterken;
- Inzicht in de mogelijkheden voor nieuwe opleidingen (een voorbeeld daarvan is scheepsarcheologie).

De indicatoren die de provincie wenst te gebruiken:

- Hoger beroepsonderwijs: het aantal opleidingen / studierichtingen op het gebied van hoger onderwijs (tenminste 6 extra studierichtingen in 2007);
- Doorlopende leerlijnen: het aantal convenanten en / of samenwerkingsovereenkomsten tussen VMBO, MBO, HBO en universiteit (toegenomen t.o.v. 2004).

De Beleidsregel Stimulering Hoger Onderwijs Flevoland

Op 28 oktober 2003 hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland de ontwerp-beleidsregel Stimulering Hoger Onderwijs Flevoland vastgesteld.

Handhaving van Hoger Onderwijs in Dronten

Gefaseerde uitbreiding van het Hoger Onderwijs in Almere en in een later stadium Lelystad

Collegeakkoord 18 april 2003

- Versterking van de kolom VMBO – MBO – HBO en uitbouw van universitair onderwijs.
- Het aantal studierichtingen op MBO- en HBO-niveau dient te worden vergroot.
- Er moet een goede afstemming zijn tussen aanbod en behoefte. Dit in overleg met gemeenten, werkgevers, regionaal platform arbeidsmarktbeleid, middelbaar en hoger beroepsonderwijs en anderen.

Programmabegroting 2005

Gewenste effecten:

- Breed aanbod van beroepsvoorbereidend en beroepsonderwijs
- Streven: in 2007 opleidingsaanbod met 20% toegenomen
- Opleidingen beter op elkaar laten aansluiten
- Doorlopende leerlijnen zijn uitgewerkt door de betrokken instellingen.

In 2007 minimaal zes nieuwe opleidingen / studierichtingen (zonder bedreiging voor andere opleidingen)

Meetbare doelstellingen:

- Platform
- Inzicht in mogelijkheden voor nieuwe opleidingen.

Almere richt het Fonds Beroeps- en Wetenschappelijk Onderwijs op

Het Fonds Beroeps- en Wetenschappelijk Onderwijs is op 12 juni 2003 ingesteld (2,1 miljoen Euro).

Dit fonds is primair opgezet om in relatie tot de inzet en bijdragen van ook andere, derde partijen een gemeentelijke stimuleringsbijdrage te kunnen verstrekken. Er zal gezocht worden naar aanvullende financiering en medebekostiging door de Ministeries van OCW en EZ en de provincie Flevoland.

Almere Onderwijs Tafel

De Almere Onderwijs Tafel is opgericht ter voorbereiding op de oprichting van de onafhankelijke externe Adviesraad Hoger Onderwijs Almere. Deze zal ook gaan kijken naar de relatie tussen onderwijs en economie.

Huidige situatie

Hoe ziet het Hoger Onderwijs er anno 2005 uit?

Almere

Bacheloropleiding Gedrag en samenleving: deze studie duurt drie jaar. Het is een opleiding van de Universiteit van Amsterdam, maar wordt alleen aangeboden in Almere.

PABO Almere: een samenwerking van de Hogeschool van Amsterdam en de Hogeschool IPABO Amsterdam / Alkmaar

Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam: de gemeenschappelijke faculteit Tandheelkunde van Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit.

Instituut for Information Engineering: is een instituut van de Hogeschool van Amsterdam, waarbij samenwerking wordt gezocht met ROC Flevoland en het bedrijfsleven.

Dronten

CAH: Christelijke Agrarische Hogeschool

STOAS: lerarenopleiding

Flevoland Business School: deeltijdopleidingen en cursusaanbod van CAH vallen onder de Flevoland Business School

Lelystad

Windesheim, de Christelijke Agrarische Hogeschool en de Vrije Universiteit werken samen in een nevenvestiging van Windesheim in Lelystad. De opleidingen Verpleegkunde (duaal) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Personeel en Arbeid worden er verzorgd.

Vestiging	Plaats	Aantal opleidingen	Soort opleiding
HBO			
Christelijke Agrarische Hogeschool	Dronten	11	Agrarisch onderwijs
Hogeschool van Amsterdam	Almere	2	PABO en Institute for Information Engineering
STOAS Hogeschool	Dronten	1	Educatie en kennismangement groene sector
Pro Retail	Zeewolde	1	Management Development Programma
WO			
Academisch centrum tandheelkunde Amsterdam	Almere	1	Tandheelkunde
Universiteit van Amsterdam	Almere	1	Bachelor gedrag en samenleving

Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt maakt elke twee jaar een overzicht van de toekomstige arbeidsmarktsituatie naar beroep en opleiding. Voor vier opleidingen voorspellen zij in 2008 goede arbeidsmarktperspectieven, te weten: Civiele techniek, Openbare Orde en Veiligheid Leraar voortgezet onderwijs (alledrie HBO) en Theologie (WO). Geen van deze opleidingen wordt thans aangeboden in Flevoland. Voor de opleiding Commerciële economie, die wel wordt aangeboden, voorspelt het Researchcentrum een slecht arbeidsmarktperspectief.

Rol van de Provincie

De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de planning en bekostiging van onderwijs. De instellingen voor hoger onderwijs zijn verantwoordelijk voor het spreidingsbeleid van hun opleidingen. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen stelt de criteria op en beoordeelt of er voor de beoogde opleiding en opleidingsplaats voldoende belangstelling is en of de opleiding voldoet aan de kwaliteitscriteria. De provincie heeft slechts een *stimulerende* rol.

Die rol houdt onder meer in:

1. het met elkaar in contact brengen van relevante partijen
2. het scheppen van randvoorwaarden
3. het helpen lobbyen bij het Rijk (dat verantwoordelijk is voor de planning en bekostiging van het Hoger Onderwijs)
4. of bij een instelling voor hoger onderwijs
5. of lobbyen bij Europa
6. een bijdrage in de huisvesting voor nieuwe opleidingen
7. een bijdrage in de aanloopkosten van een startende opleiding
8. de opzet van vernieuwende vormen van onderwijs
9. het doen onderzoeken van de kansen en bedreigingen voor specifieke opleidingen
10. het ondersteunen van gemeenten inzake Hoger Onderwijs.

De provincie beschikt niet over een apart budget voor het stimuleren of beïnvloeden van de vestiging van hoger onderwijsopleidingen in Flevoland. Wel kan zij subsidies verlenen in de voorwaardenscheppende sfeer, bijvoorbeeld voor gebouwen. Onderzocht gaat worden of het mogelijk is een 'revolving fund' te stichten.

Ambitie van de Provincie

Flevoland zal in 2010 naar verwachting ongeveer 411.000 inwoners hebben, dat is een groei ten opzichte van 2005 met twaalf procent. Het aantal kinderen dat de leeftijd bereikt om naar het voortgezet onderwijs te gaan groeit tot 2010 minder snel dan de totale Flevolandse bevolking. De groei ligt vier procentpunt lager, op acht procent. De bevolking tussen de vijftien en de negentien jaar groeit daarentegen wel harder (met één procentpunt). Op deze leeftijd gaan de meeste jongeren naar een vervolgopleiding. De groei van de groep 20 tot 24 jarigen loopt gelijk op met de groei van de totale bevolking. Op deze leeftijd verlaten de meeste MBO-ers, HBO-ers en WO-ers de opleiding.

Wettelijk heeft de provincie op het gebied van hoger onderwijs geen specifieke taak. De provincie Flevoland voelt het daarentegen wel als haar taak het hoger onderwijs te stimuleren. Zo formuleert zij in haar Omgevingsplan 2005 de volgende concrete ambities:

- Universiteit / Hogeschool van Flevoland in Almere met 12 studierichtingen (in 2020);
- Instituut voor kust-, water- en wetlandswetenschappen in Lelystad (multidisciplinair, zes studierichtingen) (in 2015);
- Agrarisch Kenniscentrum: bundeling en uitbreiding van onderwijs ((v)mbo, hbo, wo en post-wo) en onderzoek (fundamenteel en toegepast) op as Lelystad-Dronten;
- Nieuwe initiatieven dienen zich toe te spitsen op 'unieke' Flevolandse sterktes: groenblauwe sector, kust-water-wetlands, nieuwe steden, duurzame energie, recreatie, media, woonwetenschappen (Almere), erfgoed;
- Een universitaire opleiding scheepsarcheologie

Hierin toont zich het hoge ambitieniveau van de provincie Flevoland.

Primair is de bekostiging van het hoger onderwijs een verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid. Maar de Provincie Flevoland toont haar betrokkenheid door een bedrag van 1.107.123 Euro binnen de bestemmingsreserve ontwikkelingsprojecten te handhaven onder een nieuw, specifiek oormerk, "hoger onderwijs Almere / Flevoland". Hiermee wensen de Staten tot uitdrukking te brengen dat zij groot belang hechten aan hoger onderwijs voor de sociale en economische ontwikkeling van Flevoland. Zij geven prioriteit aan Almere als vestigingslocatie.